

Följande sammanställning av fakta med kommentarer är ämnad att användas i debatten om järnvägen och klimatet.

Sammanställningen innehåller:

Sid. 2: Trafikutvecklingen i Sverige, med diagram, hänvisningar (länkar) och kommentarer
Länkar till Trafikverkets uttalanden om järnvägsnätets tillstånd

Sid. 3: Trafikverkets prognoser med diagram, länkar och kommentarer

Sid. 4: Utsläppsvärden för växthusgaser (källa SCB)
Naturvårdverkets utsläppsvärden för utrikes flyg
Till dessa finns det länkar till originaldokument

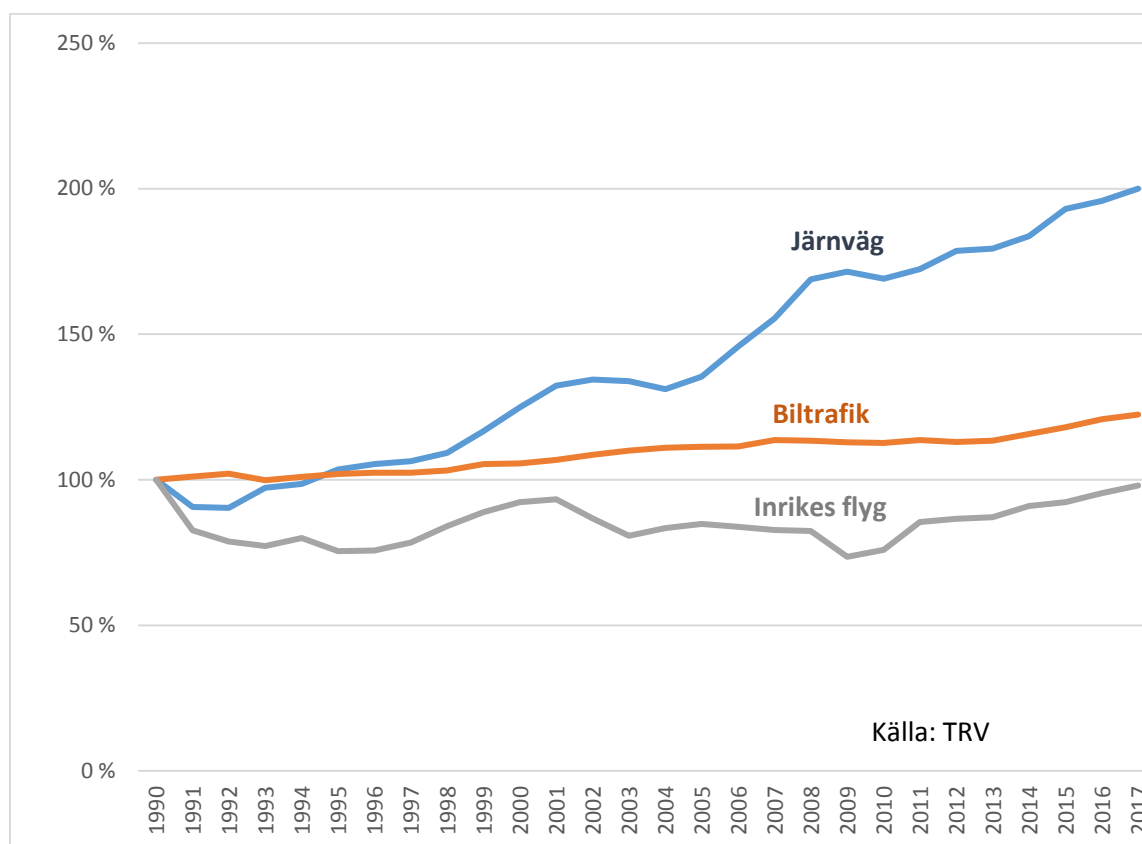
Sid. 5: Citat ur regeringsförklaringarna 2014-2017, rörande järnväg och klimat
Citat från Trafikverket rörande vägtrafikens användning av fossil energi
Citat ur Naturvårdsverkets yttrande till Nationella Planen 2017
Länk till Arlandarådets faktablad
Till alla citat finns det länkar till originaldokument
Anm. Detta kommer att följas upp även efter valet, oavsett om nuvarande regering får sitta kvar, eller om det blir en ny regering.

NYTT: Sid. 6: Klimatutvecklingen

Denna sammanställning kommer att kompletteras när fler intressanta uppgifter kommer in.

Senast uppdaterad 1 juni 2018
Birger Tiberg

Statistik över trafikutvecklingen inom Sverige, med 1990 som basår

Värdena för person-km/år, som ligger till grund för kurvorna ovan är hämtade ur <http://www.trafa.se>

Trafikarbete för 2017

Järnväg: 13 200 milj. person-km

Bil: 68 251 milj. fordons-km

Inrikesflyg: 3 848 milj. person-km

Källa: www.trafa.se

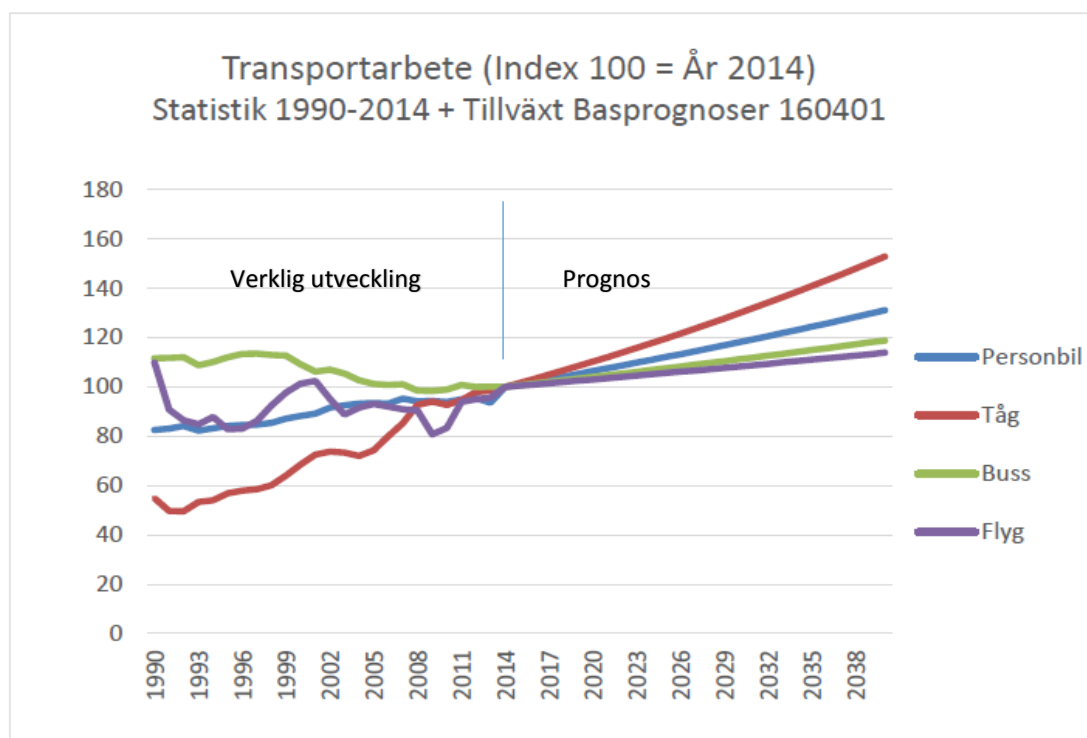
Kommentar:

Resandet med järnväg **fördubblat** 1994-2017. Dessa år ökade personbilstrafiken bara med 21 %. Inrikes flyg stagnerade fram till 2009 men har sedan dess ökat med ca. 33 %. Denna ökning av flygtrafiken motverkar den eftersträvade minskningen av växthusgasutsläpp.

När det gäller fördelningen av medlen till de olika trafiktyperna, borde naturligtvis det även tas hänsyn till denna utveckling. Tänkvärt är vad Trafikverket skriver i [Nationella planen 2014-25](#), citat sidan 5: "Situationen på järnvägsnätet är ansträngd..." och sidan 53: "Järnvägsnätet har stort behov av upprustning medan tillståndet på vägnätet på det stora hela är tillfredsställande."

I [Trafikverkets rapport över järnvägens kapacitetsutnyttjande 2016](#) finner man på sidorna 9-10 ett mycket högt kapacitetsutnyttjande för en mycket stor del av järnvägsnätet, räknat på de två timmar under dygnet som har mest trafik. Vid detta kapacitetsutnyttjande är enligt Trafikverket (sidan 6) "...känsligheten för störningar hög, medelhastigheten låg...."

Trafikverkets prognoser för resandet

Figur 8. Transportarbetsförändring med index 100=År 2014. Historiska data 1990–2014 och prognostiserad tillväxt 2014–2040.

Källa: [Trafikverkets Prognos för persontrafiken 2040](#) sidan 22 för diagram, sidan 20 för tillväxttal.

Prognos för 2014-2040 Trafikverket har på sin hemsida ett diagram för trafikutvecklingen 1990-2040, se ovan. För prognosen 2014-2040 har Sampers 3.3 använts. Kommentarer till diagrammet:

Tåg: Den verkliga utvecklingen 1993 - 2014 var 3 % per år. Prognosen från 2014 däremot *nedräknad* till 1.6 % per år.

Bil: Den verkliga utvecklingen 1990 – 2014 var ca. 0.9 % per år. Prognosen från 2014 1.0 % per år.

Inrikes flyg: TrV har skrivit upp prognosen för inrikes flyg till en ökning 0.5 % per år från 2014. Den verkliga utvecklingen 1990-2014 pekar på stagnation sett ur ett långsiktigt perspektiv, dock med stora svängningar i ett kortare perspektiv.

Buss: TrV förväntar en ökning 0.7 % per år, medan den verkliga utvecklingen fram till 2014 var en minskning med 0.4-0.5 % per år. Dock är enligt uppgift statistiken över det verkliga resandet osäker.

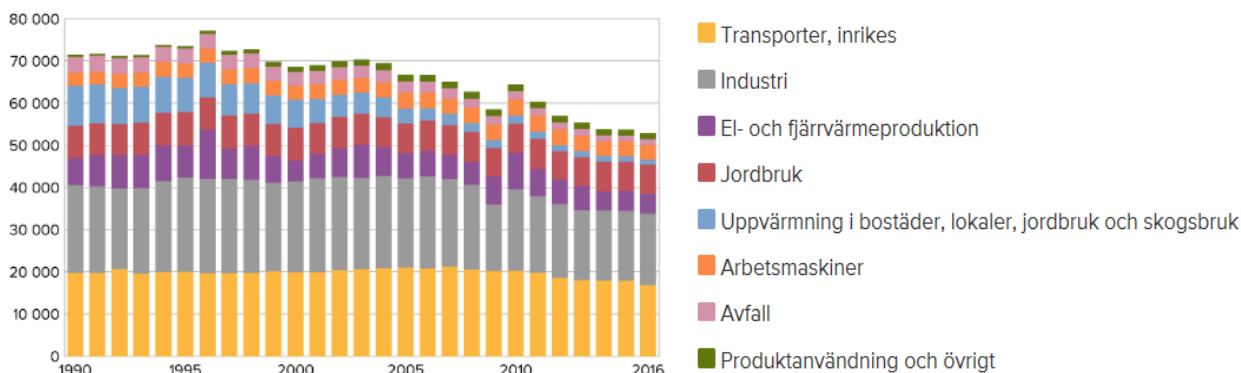
Prognos för 2040-2060 TrV räknar med fortsatt ökning: buss 0.6 %, flyg 0.5 %, bil 0.5 % och för tåg ökningen ungefär halverad till endast 0.9 % per år.

Kommentar: Trafikverkets prognos ser alltså mer pessimistiskt på den framtida utvecklingen av resandet med tåg, än vad som varit fallet de senaste 20 åren! När det gäller resandet med buss och flyg ser prognosen däremot mer optimistiskt, än vad som varit fallet 1990-2014.

Utsläpp av växthusgaser

Totala utsläpp av växthusgaser

Kiloton koldioxidekvivalenter efter sektor och år

Källa: <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/miljo/utslapp/>

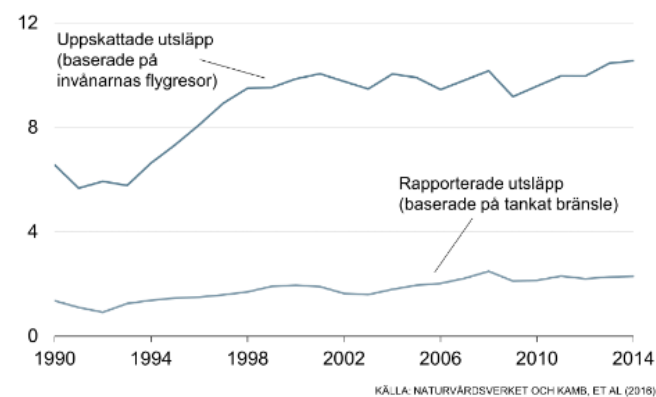
Det skall betonas att utrikes flyg och sjöfart inte ingår i statistiken ovan.

Naturvårdsverket [redovisar i en rapport](#) en ökning av utsläppen från utrikes flyg år för år, se diagrammet intill. Citat ur denna rapport: "De uppskattade utsläppen för internationella flygresor (ca 11 miljoner ton koldioxid-ekvivalenter) motsvarar utsläppen från all bilkörning i Sverige år 2014"

Om man tar med utsläppen från internationella flygresor från/till Sverige minskar alltså inte utsläppen längre.

Växthusgasutsläpp från svenska invånares internationella flygresor

Miljoner ton koldioxidekvivalenter

KÄLLA: NATURVÅRDSVERKET OCH KAMB, ET AL (2018)

Figur: Växthusgasutsläpp från svenska invånares internationella flygresor

Regeringsförklaringar 2014-17, citat beträffande klimatet och järnvägen

Citat ur [Regeringsförklaringen 2014](#):

”Sverige ska vara en global förebild, (...) vårt ledarskap i klimatomställningen”

”Upprustning och utbyggnad av järnvägsnätet (...) kommer att prioriteras.”

”Staten ska ta det samlade ansvaret för underhållet av de svenska järnvägarna. Anslaget till underhåll ska höjas.”

”Under mandatperioden ska de fossila utsläppen i Sverige tydligt minska.”

Citat ur [Regeringsförklaringen 2015](#):

”Klimatomställningen skyndas nu på (...) Så tar vi tåten i klimatarbetet.”

”Järnvägs- och vägunderhållet förstärks i hela landet, ...”

”Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer.”

Citat ur [Regeringsförklaringen 2016](#):

”Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer”

”Långväga godstransporter ska flyttas från lastbil till tåg och sjöfart.”

Citat ur [Regeringsförklaringen 2017](#):

”Tillsammans ska vi bekämpa klimatkrisen och miljöhoten.

”Klyftan mellan stad och land ska slutas.” och ”Det är slut på centraliseringstrenden.”

”Rekordstora investeringar görs i järnvägar och vägunderhåll.”

”Nya moderna stambanor för höghastighetståg ska byggas.”

”Sverige ska transformeras till världens första fossilfria välfärdsland...”

Citat ur [Trafikverkets egen klimatrapport](#): “...vägtrafikens användning av fossil energi ... måste minska med 80 procent till 2030 jämfört med 2010“

Kommentar 1: Allt det här är ju fina ord och målsättningar. Verkligheten ser tyvärr helt annorlunda ut. När det gäller klimatet minskar inte längre utsläppen av växthusgaser, efter att långsamt ha minskat fram till 2014, se föregående sida. Att då med tiden kunna göra Sverige helt fossilfritt verkar med dagens utveckling fullständigt oralistiskt. Istället riskerar Regering och Trafikverk med sitt handlande att ge Sverige ett mycket dåligt rykte som klimatbov!

Kommentar 2: Sveriges järnväg får allt större problem och järnvägsnedläggningarna fortsätter utanför storstäderna. Tyvärr verkar det därför som om Regeringen i dagens läge inte klarar av att uppfylla sina uppsatta mål för järnvägen, kanske till och med inte alls strävar efter det. Detta ser man bl.a. i eftersatt underhåll och nedläggning av järnvägar, fördyrade godstransporter på järnväg p.g.a. ökade banavgifter och införande av dyr och onödig ERTMS.

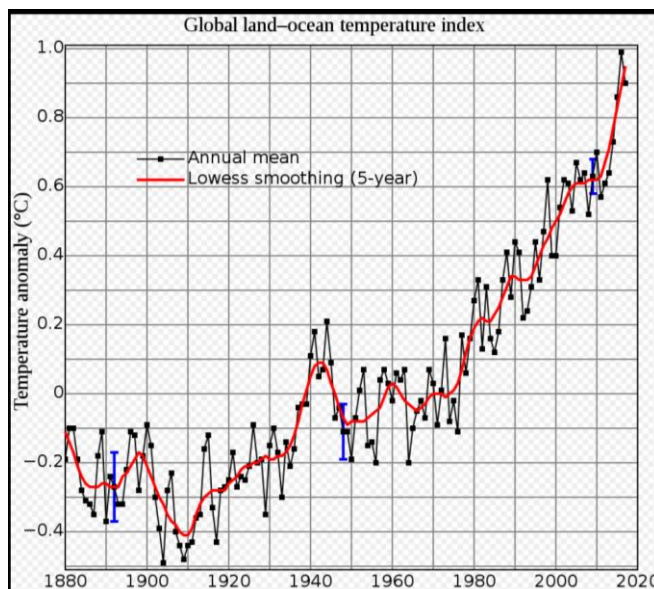
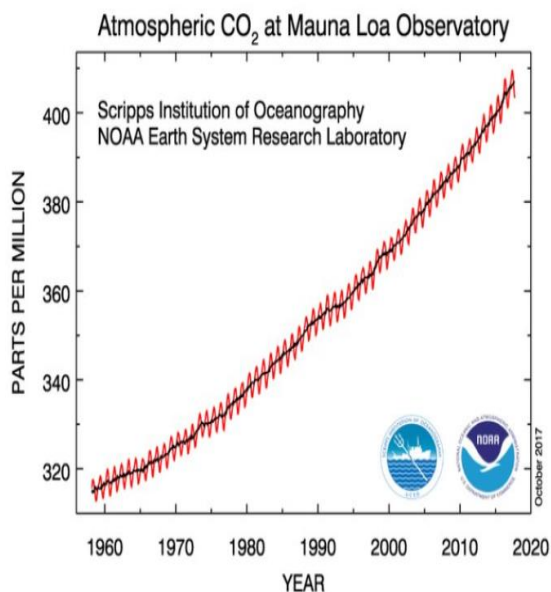
Ur Naturvårdsverkets [Yttrande över förslag till nationell plan för transportsystemet 2017](#), citat:

”Naturvårdsverket anser att planförslaget är otillräckligt i förhållande till vad som krävs för att uppfylla det transportpolitiska hänsynsmålet, klimaträmverket, klimatlagen, miljökvalitetsmålen och det klimatmål som riksdagen antagit för transportsektorn. Klimatmålet anger att de klimatpåverkande utsläppen ska minska med 70 procent mellan 2010 och 2030. Planen behöver utformas så att målen kan uppnås, istället för att utgå från prognoser om förväntad trafikutveckling som inte tar hänsyn till de beslutade målen.”

[Arlandarådet vill i ett faktablad](#) verka för en utveckling av Arlanda flygplats, d.v.s. **öka** flygandet. Detta går dock stick i stäv mot Regeringens uppsatta mål att minska koldioxidutsläppen, för att *”Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer.”* som det faktiskt står på samma faktablad. Eller är Regeringens tal om klimatet bara tomma ord, som låter bra inför väljarna?

Den aktuella klimatutvecklingen

De två diagrammen nedan visar hur CO₂-halten i atmosfären stiger, samtidigt som temperaturen ökar, och detta tyvärr allt snabbare:

Källor:

<http://www.spiegel.de/wissenschaft/mensch/bild-1175568-1207725.html>

https://de.wikipedia.org/wiki/Globale_Erw%C3%A4rmung

Man kan ur dessa diagram utläsa att 90 ppm högre CO₂-halt motsvarar ca. 1 grad högre temperatur.

[Wikipedia skriver om isen på Grönland](#) Citat: "Recently, fears have grown that continued climate change will make the Greenland Ice Sheet cross a threshold where long-term melting of the ice sheet is inevitable. Climate models project that local warming in Greenland will be 3 °C to 9 °C during this century. Ice sheet models project that such a warming would initiate the long-term melting of the ice sheet, leading to a complete melting of the ice sheet (over centuries), resulting in a global sea level rise of about 7 metres (...) Such a rise would inundate almost every major coastal city in the world."

[Danish Meteorological Institute](#) visar i en rapport att temperaturen sedan 1970 långsamt stiger på Grönland.

Till smältvattnet från Grönland kommer en ännu större höjning av havsytan om också isen på Antarktis skulle smälta. [Wikipedia skriver om detta](#), citat: "Approximately 61 percent of all [fresh water](#) on the Earth is held in the Antarctic [ice sheet](#), an amount equivalent to about 58 m of sea-level rise"

Svenska Regeringen och Trafikverket tycks inte ha insett situationens allvar, det vill säga att kommande generationer kommer att få betala dyrt för konsekvenserna av vi värmer upp klimatet. Istället satsar båda institutionerna i realiteten på ökande CO₂-utsläpp i Sverige: främjande av fossilförbrukande väg- och flygtrafik samt misskötsel av järnvägen. Det rika, innovativa Sverige borde istället vara en föregångare och förebild när det gäller klimatet!